

D24.003

Uitspraak van het College van Toezicht

Kamer I

Zitting 8 november 2024

Inzake:

de heer [klager] en mevrouw [klager], wonende te [plaats] (“[klager]”),
klagers,

tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid [verweerder], statutair
gevestigd te [plaats], BNA-lid (“[verweerder]”),
verweester.

1. Per e-mail van 8 april 2024 (met 23 bijlagen), heeft [klager] bij het College van Toezicht (“**het College**”) een klacht ingediend tegen [verweerder].
2. Per verweerschrift van 15 mei 2024 (met 6 bijlagen) heeft [verweerder] verweer gevoerd.
3. Op verzoek van [klager] heeft de voorzitter van het College een tweede schriftelijke ronde toegestaan. Op 3 juli 2024 heeft [klager] een repliek (met 13 bijlagen) ingediend.
4. Per e-mail van 25 augustus 2024 heeft [verweerder] een dupliek (met 7 bijlagen) ingediend.

Behandeling van de klacht

5. De klacht is op 8 november 2024 behandeld door Kamer I van het College. De kamer was als volgt samengesteld:
- mr. E.L. Hoogstraate, voorzitter;
 - de heer ir. R.H.H. Meurders, architect-lid;
 - de heer M.P. Polkamp, architect-lid;
 - mr. C.E. Wilcke, secretaris.
6. Bij de mondelinge behandeling waren klagers aanwezig. Namens [verweerder] was de heer (...) (“[de architect]”) aanwezig. [De architect] had aanvankelijk een eenmanszaak, die is voortgezet door [verweerder] waarvan [de architect] directeur-groootaandeelhouder is en waarbij hij de enige werkzame architect is. Partijen hebben ter mondelinge behandeling hun standpunten toegelicht.
7. Op grond van de aan het College ter beschikking gestelde stukken en de mondelinge toelichting van partijen ter zitting, overweegt het College als volgt.

De feiten

8. Bij overeenkomst van 10 november 2017 geeft [klager] aan [verweerder] de opdracht voor het verrichten van architectenwerkzaamheden ten behoeve van de bouw van hun woonhuis in [plaats]. De opdracht bevat de volgende fasen als bedoeld in de Standaardtaakbeschrijving DNR: fase 4 voorontwerp, fase 5 definitief ontwerp, fase 6 technisch ontwerp, fase 7 prijs- en contractvorming, fase 8 uitvoering – uitvoeringsgereed ontwerp en fase 9 uitvoering – directievoering. In de opdracht is afgesproken dat [verweerder] onder meer de volgende werkzaamheden verricht in fase 9:

“Fase 9 – Uitvoering – Directievoering

(...)

09.16 Kwaliteitszorg en risico's

- *Geven van orders en aanwijzingen omtrent de uitvoering*

- *Toezen op levering, opslag, bemonstering, keuring en verwerking van bouwstoffen*

- *Toezen op nakoming contracten door uitvoerende partijen*

- *Houden van de oplevering*”

9. [Verweerder] ontwerpt een woonhuis dat naar wens van [klager] is. [Klager] ontvangt vervolgens van verschillende aannemers offertes voor de bouw die boven het budget van [klager] liggen.
10. [Verweerder] stuurt op 1 maart 2018 aan [klager] een overzicht met mogelijke bezuinigingen. Daarin staat een post “Kozijnen Indonesië?” met een te bezuinigen bedrag van € 4.050.
11. [De architect] heeft contacten met een Indonesische timmerfabriek. In een eerder project heeft hij met deze partij gewerkt en is positief over de prijs en kwaliteit van het werk van deze partij. Teneinde een bezuiniging te realiseren op de post kozijnwerk stelt hij voor om via zijn vennootschap [projecten] (“[projecten]”) de kozijnen te laten fabriceren in Indonesië en deze vervolgens in Nederland op het werk uit te leveren.
12. Op 21 november 2018 tekent [klager] een offerte van [projecten] voor het maken en leveren van houtwerk, van onder meer deuren, kozijnen en een trap (**“het houtwerk”**).
13. [Projecten] levert het houtwerk zonder tussenkomst van [de aannemer], de door [klager] gecontracteerde aannemer, aan [klager]. Het betreft een directielevering.
14. In de bouwvergadering van 12 april 2019 bespreken de aannemer, [klager] en [verweerder] het houtwerk. In de notulen van 15 april 2019 staat daarover:

“Kozijnen

1. *Diverse opmerkingen op de kozijnen zijn vastgelegd. [De architect] is op de hoogte en heeft dit inmiddels ook zelf gezien.*
 - a. *Type grondverf doorgeven voor schilder.*
 - b. *De Koppen van diverse schroeven (schanieren en sluitplaten) zijn te groot. De koppen vallen niet vlak met het betreffende onderdeel.*
 - c. *De sparing voor de schanieren is 'uitgefreesd' met rechte hoek. Schanieren zijn voorzien van afgeronde hoeken.*
 - d. *De voordeuren zijn niet goed uitgelijnd.*
 - e. *De onderzijde van kozijnstijlen (bij aansluiting onder- en tussendorpels) zijn niet afgrond.*
 - f. *De bovenste twee schanieren van de deuren zitten te dicht op elkaar. Hierdoor kan de pin er lastig of niet worden verwijderd."*
15. Hier reageert [de architect] per e-mail van 23 april 2019 als volgt op:
 - *"type grondverf doorgeven; Water Based Primer, oftewel acrylaat grondverf. Advies om ook lak toe te passen op water basis.*
 - *koppen van de schroeven te groot voor scharnierplaten en sluitplaten. Koppen steken uit. Niet aanpassen, want kleinere kop = dunnere schroef. Waar mogelijk verder aandraaien.*
 - *sparing voor scharnieren zijn rechthoekig uitgebeiteld. Scharnieren hebben afgeronde hoek. Afwerking door schilder.*
 - *bovenste twee scharnieren staan te dicht op elkaar voor het verwijderen van de scharnierpennen. Niet aanpassen.*
 - *verbinding stijl/ligger en stijl/onderdorpel: onderkant stijl niet afgerond. Rechte borsten alsnog iets afschuinen.*
 - *verbindingen kozijnmerk L niet fraai / staan open. Afwerking door schilder.*
 - *voordeurkozijn: tussenmaat onder niet gelijk aan boven.*
 - *voordeuren: breedte onder niet gelijk aan boven.*
 - *weldorpels niet op gelijke hoogte.*

Voordeurkozijn controleren op haaksheid, evt. nastellen. Deuren/scharnieren nastellen. De kopse naad tussen de weldorpels voldoende ruimte geven om nekken van de deuren op te heffen.

- *stellat kozijn A en K ontbrak. Reeds bevestigd, afdichting purschuim.*
- *stellatten niet verlijmd. stond ook niet op tekening. Kitten.”*

16. [Klager] mailt op 24 september 2019 aan [de architect]:

“De oplevering van ons huis is aanstaande donderdag. Voordat wij de openstaande punten / tekortkomingen met (...) van [de aannemer] doornemen wil ik graag al de volgende punten kenbaar maken inzake de geleverde kozijnen, deuren en trapdelen door [projecten].

Gedurende de bouw zijn er tekortkomingen geconstateerd en deze zijn deels opgelost door [de aannemer].

De al eerder kenbaar gemaakte tekortkomingen die niet of gedeeltelijk opgelost zijn de volgende.

(...)

Nu we weer enkele maanden verder zijn, zijn de volgende tekortkomingen erbij gekomen

(...)

Je zult begrijpen dat wij zeer ongelukkig worden van deze situatie en dat wij aan het begin van dit project gekozen hebben om een architect te contracteren om de kwaliteit en de esthetische elementen te waarborgen.

We vernemen graag hoe deze tekortkomingen opgelost gaan worden.”

17. Eind september 2019 wordt het huis van [klager] opgeleverd. In de opleverstaat wordt niets opgenomen over het houtwerk.

18. [De architect] antwoordt op de e-mail van [klager] op 24 september 2019 op 1 oktober 2019 onder meer:

“Algemeen: het oplossen van de onvolkomenheden door [de aannemer] gebeurt op kosten van [projecten].

(...)

We hebben afgesproken dat we een jaar na nu het schilderwerk zullen beoordelen om te zien of dit inderdaad problemen geeft.”

19. In de jaren na de oplevering corresponderen [klager] en [de architect] met enige regelmaat over de vermeende gebreken in het door [projecten] geleverde houtwerk (terugkerende scheuren, barsten, afbladderende verf en houtrot). Op kosten van [projecten] worden diverse schilder- en herstelwerkzaamheden uitgevoerd. Vier jaar na de oplevering vraagt [klager] om een structurele oplossing. Hierop antwoordt [de architect] dat de oorzaak in kwalitatief slecht en niet tijdig uitgevoerd schilder- en herstelwerk door derden ligt en dat *“wij hiervoor niet aansprakelijk zijn.”*

De klacht

20. Voor zover relevant luidt de klacht van [klager] zakelijk weergegeven als volgt. [Klager] verwijt [verweerder] dat zij heeft geadviseerd om het houtwerk af te nemen van een aan [verweerder] gelieerde onderneming en dat [verweerder] in de rol van architect onvoldoende heeft toegezien op de kwaliteit van het houtwerk. Hiermee heeft [verweerder] volgens [klager] niet onafhankelijk en professioneel gehandeld als bedoeld in de BNA Gedragscode Verantwoordelijkheid, Integriteit & Professionaliteit (**“BNA Gedragscode”**).
21. [Klager] heeft de klacht voor zover relevant als volgt onderbouwd.
22. Door [klager] te adviseren om het houtwerk af te nemen van een aan haar gelieerde vennootschap heeft [verweerder] het risico genomen dat belangenverstrengeling zou ontstaan. Daarnaast kon [verweerder] door dit advies niet langer haar opdracht als architect nakomen om toe te zien op de kwaliteit van het geleverde houtwerk.

23. [Verweerder] heeft bovendien ten onrechte bevestigd dat de kwaliteit van het houtwerk dat door [projecten] zou worden geleverd niet onderdeel voor in Nederland gefabriceerd houtwerk. Dit had [verweerder] niet mogen doen omdat het de eerste keer was dat [projecten] houtwerk in Indonesië liet maken dat in Nederland gebruikt zou worden.
24. Nadat er klachten waren ontstaan over het houtwerk van [projecten] kon [verweerder] niet langer onafhankelijk optreden als architect. De problemen met het houtwerk werden door [verweerder] ook niet afdoende opgelost, aldus nog steeds [klager].
25. In de repliek heeft [klager] – onder verwijzing naar de uitspraak van het College van 8 mei 2019 in zaak D18.004 – gesteld dat [verweerder] niet transparant heeft gehandeld. Zij heeft ten onrechte geen inzage gegeven in de inkoopkosten van [projecten] en de marges op de geleverde materialen, en heeft enkel en alleen een offerte opgesteld met een erg zeer summiere omschrijving zonder te refereren aan garantiebepalingen.

Het verweer

26. [Verweerder] betwist de klacht in al zijn oordelen en stelt dat zij niet in strijd heeft gehandeld met de BNA Gedragscode. [Verweerder] voert – voor zover relevant voor de beoordeling van de klacht – zakelijk weergegeven het volgende verweer.
27. [Verweerder] betwist dat het onprofessioneel zou om te adviseren om materialen af te nemen van een gelieerde vennootschap vanwege het risico van belangenverstrengeling. [Verweerder] wijst erop dat die stelling van [klager] ook niet in lijn is met het beleid van de BNA. De BNA moedigt architecten juist aan tot project- en productontwikkeling.
28. Ook uit de uitspraken van het College volgt dat architecten hun werkzaamheden mogen combineren met het leveren van goederen, als zij daar maar transparant over zijn, aldus [verweerder]. Er is in gezamenlijk overleg besloten om het houtwerk te laten leveren door [projecten]. Voor [klager] was het volstrekt

duidelijk dat dezelfde persoon achter [verweerder] en [projecten] zat. [Verweerder] is hierover ook altijd transparant geweest.

29. [Verweerder] heeft zich niet laten leiden door nevenbelangen.
30. Klachten over (de kwaliteit van) het houtwerk moeten worden gericht tot [projecten]. Na de oplevering had [verweerder] geen rol meer.

Beoordeling van de klacht

31. Het College overweegt dat architectenwerkzaamheden gecombineerd kunnen worden met bijvoorbeeld het leveren van goederen. De BNA Gedragscode staat er ook niet aan in de weg dat de bij een architectenbureau werkzame personen, naast de architectenwerkzaamheden die zij verrichten vanuit het architectenbureau, goederen leveren aan opdrachtgevers van het architectenbureau via een aan hen gelieerde onderneming.
32. Daarbij is van belang dat de architect als opdrachtnemer in een vertrouwenspositie onafhankelijk de belangen van de opdrachtgever behartigt, zonder zich op onoorbare wijze te laten beïnvloeden door nevenbelangen. Voorts is relevant dat het architectenbureau transparant is over de zakelijke en persoonlijke belangen die op een of andere wijze zijn functioneren zouden kunnen beïnvloeden. (De schijn van) belangenverstrengeling moet worden voorkomen. Dat wil zeggen dat voorkomen moet worden dat de architect (de schijn wekt dat hij) leveranciers en/of producten niet uitkiest in het belang van de opdrachtgever maar (mede) met het oog op zijn eigen belang. De vertrouwenspositie van de architect brengt mee dat zijn opdrachtgever erop moet kunnen vertrouwen dat de architect uitsluitend in het belang van de opdrachtgever handelt.
33. Het College is van oordeel dat [verweerder] niet tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld door [klager] te adviseren om het houtwerk af te nemen van [projecten]. [Verweerder] is steeds transparant geweest over het feit dat het houtwerk geleverd zou worden door een gelieerde onderneming. Dat blijkt alleen al uit de naam van beide vennootschappen. [Klager] was zich er steeds van bewust dat [projecten] een aan [verweerder] gelieerde onderneming was.

Het College stelt vast dat [klager] ook niet klaagt dat het onduidelijk was dat het houtwerk door [projecten] geleverd zou worden.

34. [Klager] heeft er – in de repliek – wel op gewezen dat [verweerder] ten onrechte geen inzage heeft gegeven in de inkoopkosten van [projecten] en de marges op de geleverde materialen. Het College is van oordeel dat de BNA Gedragscode niet verplicht tot het geven van een dergelijke inzage. Regel 3 van de BNA Gedragscode – waar het in de door [klager] aangehaalde uitspraak D18.004 om draaide – verbiedt het BNA-bureau om bij het verkrijgen, verlenen, aanvaarden of uitvoeren van een opdracht een geldelijk belang of enig ander voordeel van derden te bedingen of aanvaarden of aan derden toe te kennen, anders dan de met de opdrachtgever overeengekomen beloning. [Verweerder] heeft geen geldelijk belang of enig ander voordeel bedongen of aanvaard of toegekend, anders dan de met [klager] overeengekomen beloning. Er is geen sprake van dat [verweerder] “van twee walletjes at” door – zoals in zaak D18.004 het geval was – naast het honorarium van haar opdrachtgever tevens buiten het zicht van die opdrachtgever marge te maken op geleverde producten. Voor [klager] is steeds duidelijk geweest dat [projecten] een apart bedrijf was, dat – via [de architect] – gelieerd was aan [verweerder]. Dat [projecten] – en daarmee [de architect] – ook een winstmarge zou hebben op het houtwerk was evident. Voor vereenzelviging van de twee rechtspersonen, zoals [klager] lijkt te betogen, bestaat geen grond.
35. Het College acht de klacht van [klager] wel gegrond voor zover die betrekking heeft op: (i) de voorlichting door [verweerder] aan [klager] bij de keuze om het houtwerk af te nemen van [projecten] en (ii) het handelen van [verweerder] vanaf het moment dat [klager] klachten had over het houtwerk.
36. Het College kan niet oordelen over de kwaliteit van het houtwerk dat door [projecten] is geleverd. Het College kan evenmin oordelen over de kwaliteit daarvan ten opzichte van in Nederland gefabriceerd houtwerk. Wel kan het College oordelen over de voorlichting die [verweerder] aan [klager] had moeten geven bij de keuze om (voor een besparing van € 4.050) het houtwerk niet via de aannemer bij een Nederlandse leverancier af te nemen maar bij [projecten]

als directielevering vanuit Indonesië. [Verweerder] had [klager] er daarbij expliciet (en bij voorkeur schriftelijk) op moeten wijzen dat het houtwerk niet voorzien zou zijn van bijvoorbeeld het in Nederland gebruikelijke KOMO-certificaat (bestaande uit een attest en kwaliteitsverklaring), waarmee aangetoond wordt dat kozijnen, ramen en deuren voldoen aan eisen die overheid en de markt stellen aan kwaliteit, prestaties, duurzaamheid en verwerkingsvoorschriften. Het ontbreken van een KOMO (of een gelijkwaardige kwaliteitsverklaring dan wel garantiebepaling) brengt immers een (extra) risico voor opdrachtgever met zich mee. [Verweerder] geeft ter zitting aan hier wel degelijk mondeling op te hebben gewezen. Dit wordt door [klager] betwist. Doordat deze waarschuwing niet op schrift is gesteld, valt het thans niet meer vast te stellen of deze heeft plaatsgevonden. Het College gaat ervan uit dat [verweerder] hier niet op heeft gewezen. Het College is van oordeel dat [verweerder] tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld door [klager] niet expliciet (op schrift) te waarschuwen voor de risico's van de keuze om het houtwerk niet via de aannemer bij een Nederlandse leverancier af te nemen maar bij [projecten] als directielevering vanuit Indonesië.

37. Daarnaast is het College van oordeel dat [verweerder] in strijd met de BNA Gedragscode heeft gehandeld door, toen er klachten kwamen over het houtwerk, niet voldoende te doen om (de schijn van) belangenverstrengeling te vermijden. [Verweerder] was als directie voerend architect verantwoordelijk voor de “kwaliteitszorg en risico's”. Niet in geschil is dat [verweerder] als onderdeel daarvan de opdracht had om toe te zien op de kwaliteit van de door leveranciers geleverde materialen. Doordat het houtwerk geleverd was door [projecten], kon [verweerder] op dit onderdeel niet meer onafhankelijk als vertrouwenspersoon optreden op het moment dat er klachten vanuit de opdrachtgever waren over het houtwerk. De vertrouwenspositie van de architect brengt immers mee dat zijn opdrachtgever erop moet kunnen vertrouwen dat de architect uitsluitend in het belang van de opdrachtgever handelt. Bij [klager] kon echter de indruk ontstaan dat [verweerder] in het belang van [projecten] minder kritisch was over de kwaliteit van het houtwerk dan als het door een niet-gelieerd bedrijf zou zijn geleverd. [Verweerder] heeft verzuimd om die (schijn van) belangenverstrengeling weg te nemen. Het had wel op de weg van

[verweerder] gelegen om te zorgen dat de belangen van [klager] onafhankelijk werden behartigd. Een manier om dat te doen was bijvoorbeeld een onafhankelijke derde te verzoeken om de directievoering op dit onderdeel over te nemen en de klachten over het door [projecten] geleverde houtwerk te beoordelen of een onafhankelijk expert in te schakelen teneinde een objectief oordeel te vellen over de kwaliteit van het door [projecten] geleverd houtwerk. Door de (schijn van) belangenverstrengeling op dat moment niet weg te nemen, heeft [verweerder] naar het oordeel van het College in strijd met de kernwaarde Integriteit van de BNA Gedragscode gehandeld.

Maatregel

38. Uit het voorgaande volgt dat de klacht gedeeltelijk gegrond is. Het College vindt de (lichtste) maatregel van een waarschuwing op zijn plaats.

HET COLLEGE VAN TOEZICHT DOET DE VOLGENDE UITSPRAAK

Het College verklaart de bij mailbericht van 8 april 2024 ingediende klacht gedeeltelijk gegrond en legt [verweerder] de maatregel van een waarschuwing op.

Aldus beslist op 8 november 2024 door Kamer I van het College van Toezicht, bestaande uit mr. E.L. Hoogstraate, voorzitter, ir. R.H.H. Meurders en M.P. Polkamp, architect-leden, en mr. C.E. Wilcke, secretaris.

Voorzitter:

Secretaris:

Verzonden op:

Tegen deze uitspraak kunt u binnen een maand na verzending in hoger beroep komen bij een met redenen omkleed beroepsschrift aan de Raad van Beroep, Six Advocaten B.V. t.a.v. mr. W. Post, post@sixlegal.nl. Uiterlijk drie weken na ontvangst van het beroepsschrift dienen de administratiekosten van € 350,- (zijnde € 289,26 + 21% BTW) betaald te zijn op de rekening van BNA/College van Toezicht, nummer NL62ABNA046.69.44.349 bij de ABN AMRO Bank N.V. te Amsterdam. De administratiekosten worden terugbetaald wanneer degene die beroep instelt geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld. BNA-leden, hun opdrachtgevers, het lid in de hoedanigheid van deken en het bestuur zijn van het betalen van administratiekosten uitgezonderd. Een verzoek om van het betalen van administratiekosten te worden vrijgesteld omdat men onvermogen is, wordt conform het reglement op het College van Toezicht en de Raad van Beroep (artikel 7.4) in behandeling genomen.